

Kontrollmyndigheternas uppdrag och uppgifter

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Livsmedelslagstiftningens syfte är att skydda konsumenterna så att de inte blir sjuka eller lurade av maten de äter. Reglerna är utformade så att den inre marknaden och den fria rörligheten ska fungera och skyddas.

Kontrollmyndigheternas jobb syftar till att reglerna följs.

Vad innebär livsmedelslagstiftningen?

Grunden i lagstiftningen om livsmedel är att de livsmedel som konsumenterna har tillgång till är säkra. Till livsmedel räknas också dricksvatten. Konsumenterna ska också få korrekt information om livsmedlen så att de kan göra medvetna val. Informationen får inte vara missvisande så att de blir lurade eller vilseledda.

Det är företagarna som har ansvaret för att deras produkter är säkra och att ingen blir lurad av dem. Kontrollmyndigheternas uppgift är i sin tur att kontrollera hur företagarna tar det ansvaret och hur de lever upp till lagstiftningens krav. Den offentliga livsmedelskontrollen omfattar alla företag i hela livsmedelskedjan, från primärproduktionen fram tills att livsmedlen når slutkonsument.

Det är inte bara livsmedelsföretagarnas verksamhet som är reglerad i lagstiftningen. Även kontrollmyndigheternas uppgifter och skyldigheter är tydligt definierade.

Kontrollmyndigheternas uppgift

Övergripande bestämmelser om hur offentlig kontroll ska utföras finns i artikel 9 i förordning (EU) 2017/625. Där framgår det att kontrollen ska ske med en lämplig frekvens och att den ska vara riskbaserad. När kontrollmyndigheterna utför kontrollen ska de bland annat ta hänsyn till:

- Identifierade risker
- Uppgifter som tyder på att konsumenten vilseleds
- Tidigare kontrollresultat
- Resultaten från företagets egenkontroll
- Information om bristande efterlevnad

Kontrollmyndigheterna ska utföra offentlig kontroll för att identifiera eventuella avsiktliga överträdelser och kontrollera att företagen inte fuskar med livsmedel.

Livsmedelskontrollen ska kontrollera alla djur, varor, ämnen, material och aktörer i samtliga led i livsmedelskedjan. Ansvarsfördelningen mellan våra svenska kontrollmyndigheter finns beskriven i 23 och 25 §§ i livsmedelsförordningen (2006:813). I Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedjan (NKP) finns en översikt av hur den offentliga kontrollen i livsmedelskedjan är organiserad i Sverige.

Myndigheterna i livsmedelskedjan

Om kontrollmyndigheten konstaterar avvikelser ska ansvaret för, orsaken till och omfattningen av avvikelserna utredas. Efter det ska myndigheten ta till den åtgärd som krävs för att företaget ska åtgärda avvikelserna och se till att de inte upprepas. Se artikel 138 i förordning (EU) 2017/625.

Åtgärder vid bristande efterlevnad

Planering, uppföljning och utvärdering

Kontrollmyndigheten ska planera, följa upp och utvärdera kontrollen. Det framgår av 3e och 3f §§ LIVSFS 2005:21.

Planera offentlig kontroll

Rapportering

En uppgift som kontrollmyndigheterna har är att rapportera resultatet av genomförd kontroll till Livsmedelsverket, se LIVSFS 2009:13. Livsmedelsverket sammanställer resultaten från kontrollen och överlämnar årligen en rapport till EU kommissionen.

Myndighetsrapportering

Anmäla i iRASFF

Om en kontrollmyndighet hittar osäkra livsmedel i kontrollen och dessa livsmedel även har transporterats till ett område där en annan kontrollmyndighet har kontrollansvaret, ska myndigheten skicka information om detta i webbverktyget iRASFF. Det här är en uppgift som alla kontrollmyndigheter som kontrollerar livsmedel har och det framgår av 5-9 §§ i LIVSFS 2009:13.

RASFF och AAC

Andra uppdrag som myndigheterna har

Myndigheterna ska också ge råd och information till företag och allmänhet. Det framgår av 12 § i livsmedelslagen (2006:804) och av 6 -8 §§ i förvaltningslagen (2017:900). Enligt livsmedelslagen ska rådgivning och information ges så att det underlättar för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen. Kontrolluppdraget och serviceskyldigheten går till viss del i varandra, men det ena kan aldrig ersätta det andra.

Rådgivning till företag

Senast uppdaterad 22 mars 2024 Ansvarig grupp SV_KL